

Betænkning over forslag til lov om erhvervsvejledning.

(Afgivet af udvalget den 13. april 1961).

Udvalget har holdt 9 møder og har herunder haft flere samråd med arbejdsministeren, som endvidere har besvaret en række af udvalget stillede spørgsmål m. v., der sammen med svarene er optrykt som bilag nr. 2 og 3 til betænkningen. Der er herudover modtaget henvendelser fra en række lærerorganisationer, Fagbevægelsens Kvindesekretariat, Dansk Erhvervsvejlederforening, Dansk Kvindesamfund og Danske Kvinders Nationalråd, Fællesrådet for danske Tjenestemand- og Funktionærorganisationer og handelens organisationer.

Under forhandlingerne i udvalget har spørgsmålet om skolens placering i erhvervsvejledningen været genstand for en dybtgående drøftelse, idet hele udvalget har været enig om, at der måtte lægges stor vægt på at bevare og udbygge skolens grundlæggende erhvervsorientering. Udvalget har derfor anset det for vigtigt, at der skabtes klarhed over forholdet mellem skolens og de offentlige arbejdsanvisningskontorers arbejde med erhvervsvejledningen. En sådan klarhed er efter udvalgets opfattelse tilvejebragt gennem den redegørelse (optrykt som bilag nr. 1), arbejdsministeren har afgivet til udvalget. Udvalget kan tilslutte sig de i redegørelsen fremførte synspunkter.

I tilslutning til ovennævnte redegørelse og ministerens besvarelse af spørgsmål nr. 12 var der mellem ministeren og udvalget enighed om, at det havde været ønskeligt, om man allerede nu havde haft sådanne erfaringer, at man kunne have fastsat regler for det lokale samarbejde om erhvervsvejledningen. Da dette ikke er tilfældet, må udvalget lægge vægt på, at erhvervsvejledningsrådet i den kommende tid både animerer til etablering af sådant sam-

arbejde og støtter initiativ til samarbejde, der måtte blive vist lokalt. Udvalget ønsker i denne forbindelse at understrege betydningen af, at børn og unge i landkommunerne kan få en alsidig erhvervsvejledning også vedrørende landbrugets område.

Udvalget anser det for vigtigt, at erhvervsvejledningsrådet i sit arbejde med, som det hedder i lovforslagets § 2, stk. 3, at „følge udviklingen af alle forhold, der har betydning for erhvervsvejledningen“, gør så meget som muligt for, at forældrene interesserer og orienteres i erhvervsvejledningsarbejdet i alle dets faser. I denne forbindelse gør udvalget opmærksom på det uheldige i, at erhvervsvejledningsarbejdet i henhold til ministerens besvarelse af spørgsmål nr. 14 i vidt omfang har ligget stille i skolernes ferier, og udvalget regner med, at der vil blive draget omsorg for, at disse ulemper gøres mindst mulige, så erhvervsvejledningen står til rådighed, når der er behov for den. Udvalget er klar over, at løsningen af dette problem hænger nært sammen med spørgsmålet om heltids- eller deltidsansatte erhvervsvejledere; men den påtænkte gradvise overgang til heltidsansatte vil sikkert kunne lette problemets løsning.

I tilslutning til ministerens besvarelse af spørgsmålene nr. 3 og 14 deler udvalget den opfattelse, at overgangen fra deltids- til heltidsansatte erhvervsvejledere bør ske gradvis, idet udvalget lægger afgørende vægt på såvel, at den nære forbindelse med skolen bevares, som at erhvervsvejledningen udbygger kontakterne til erhvervs- og organisationslivet, så det frugtbare samarbejde, der adskillige steder er opstået mellem skole- og erhvervskredse, udvikles.

Da det er en kendsgerning, at mange unge mænd efter udstået militærtjeneste står over for et nyt erhvervsvalg, vil udvalget understrege betydningen af, at erhvervsvejledningsrådet gør en særlig indsats for, at disse unge under og ved afslutningen af deres soldatertid får en erhvervsvejledning, der giver dem mulighed for at træffe deres erhvervsvalg på grundlag af et nøje kendskab såvel til deres egne anlæg og evner som til erhvervslivets vilkår og muligheder.

Udvalget vil i øvrigt pege på den betydningsfulde opgave, der for erhvervsvejledningen ligger i at yde bistand til voksne i tilfælde, hvor disse f. eks. på grund af ændringer i produktions- og beskæftigelsesforholdene står foran at skifte erhverv.

Med hensyn til spørgsmålet om størrelsen af det i lovforslagets § 2, stk. 1, omhandlede erhvervsvejledningsråd er der i udvalget enighed om, at rådets medlemstal bør begrænses, således at der sikres det handlekraft og effektivitet. Under hensyn hertil er der i udvalget enighed om, at det ikke kan anses for tilrådeligt at åbne mulighed for fast repræsentation i erhvervsvejledningsrådet for samtlige de erhvervs-, branche-, funktionær- og pædagogiske organisationer, der har fremsat ønske herom, selv om udvalget fuldt ud erkender, at disse på hver sit felt har en indsigt og erfaring, som afgjort bør komme det fremtidige arbejde med erhvervsvejledningen til gode.

Der er derfor enighed mellem udvalget og arbejdsministeren om, at disse organisationer, hvad enten de repræsenterer handelen, landbruget, søfarten, funktionærgrupperne m. v. eller de forskellige styrelser, skole- og undervisningsområder, på den ene eller den anden måde bør inddrages i arbejdet.

Der er af arbejdsministeren over for udvalget givet tilsagn om, at erhvervsvejledningsrådet vil tilgodese ovenstående synspunkt, når man i henhold til bestemmelsen i lovforslagets § 2, stk. 2, med henblik på det kommende tilrettelæggelses- og koordineringsarbejde nedsætter de underudvalg, der skal behandle særlige opgaver inden for rådets arbejdsområde, supplerer sig med særlige sagkyndige eller tilkalder sagkyndige i særlige tilfælde. For at understrege, hvilken vægt såvel ministeren som udvalget lægger på det arbejde, der skal udføres i udvalgene,

har ministeren med hele udvalgets tilslutning stillet ændringsforslag nr. 2.

Arbejdsministeren har dog med udvalget erklæret sig enig i at udvide rådet med et medlem repræsenterende kvindeorganisationerne samt et medlem, der repræsenterer uddannelserne for de ikke-faglærte. Efter udvalgets opfattelse gør der sig, for så vidt angår erhvervsvejledningen for piger, sådanne særlige forhold gældende, at det må anses for rimeligt, at kvindelige synspunkter kommer til at præge erhvervsvejledningsrådets almindelige virksomhed. Udvalget finder det ligeledes rimeligt, at der i rådet sidder en fast repræsentant, der kan fremføre de erhvervsvejledningsmæssige synspunkter i forbindelse med den nye lovgivning om uddannelse af ikke-faglærte, så denne skoleform kommer på linje med folkeskolen, gymnasieskolen, ungdomsskolen samt handelsskoler og tekniske skoler. Endvidere er udvalget blevet enig med arbejdsministeren om, at rådet bør udvides med en repræsentant for visse erhvervsgrupper. Derfor foreslås i ændringsforslag nr. 1, at rådet yderligere udvides med en repræsentant for landbruget, en repræsentant for funktionærorganisationerne samt en repræsentant mere for henholdsvis Dansk Arbejdsgiverforening og Landsorganisationen De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Med hele udvalgets tilslutning stiller ministeren herefter ændringsforslag nr. 1.

Udvalget indstiller herefter lovforslaget til vedtagelse med nedenstående af arbejdsministeren stillede og af udvalget tiltrådte ændringsforslag.

Ændringsforslag.

Af *arbejdsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 2.

1) Stk. 1 affattes således:

„Til bistand ved administrationen af denne lov nedsætter arbejdsministeren et råd — erhvervsvejledningsrådet — der sammensættes således:

en af arbejdsministeren udnævnt formand, to medlemmer udpeget af Dansk Arbejdsgiverforening,

heraf det ene medlem repræsenterende handels- og kontorområdet,
 to medlemmer udpeget af Landsorganisationen De samvirkende Fagforbund i Danmark,
 heraf det ene medlem repræsenterende handels- og kontorområdet,
 et medlem udpeget af Danske Kvinders Nationalråd og Fagbevægelsens Kvindesekretariat i fællesskab,
 et medlem udpeget af De samvirkende danske Landboforeninger og De samvirkende danske Husmandsforeninger i fællesskab,
 et medlem udpeget af Fællesrådet for danske Tjenestemands- og Funktionærorganisationer og Fællesrepræsentationen for danske Arbejdsleder- og tekniske Funktionærforeninger i fællesskab,
 en repræsentant for arbejdsministeriet, arbejdsdirektøren,
 statskonsulenten i sager vedrørende folkeskolen og seminarierne,
 undervisningsinspektøren for gymnasieskolerne,

statskonsulenten i sager vedrørende ungdomsundervisningen,
 direktøren for handelsministeriets tilsyn med den tekniske undervisning,
 direktøren for handelsministeriets tilsyn med handelsskoleundervisningen samt sekretariatschefen i uddannelsesrådet for ikke-faglærte arbejdere.“

2) Stk. 2 affattes således:

„Stk. 2. Erhvervsvejledningsrådet nedsetter underudvalg til behandling af særlige opgaver inden for rådets arbejdsområde og supplerer sig, såfremt det skønnes fornødent, med særlige sagkyndige, ligesom sådanne kan tilkaldes i det enkelte tilfælde.“

Til § 8.

3) Stk. 1 affattes således:

„Ved lovens ikrafttræden ophæves lov nr. 86 af 31. marts 1953 om erhvervsvejledning.“

K. B. Andersen.

Nina Andersen.

Hanne Budtz.

N. Chr. Christensen.

Lysholt Hansen,
formand.

Edv. Jensen.

Conrad Kofoed.

Chr. Madsen.

Helge Nielsen.

Peter Nielsen.

Poul Nilsson.

Viola Nørløv.

Grethe Philip,
næstformand.

Finn Poulsen.

Peter Ravn.

Sinnbeck.

Poul Thomsen.

Bilag 1.

ARBEJDSMINISTERIET

København, den 15. marts 1961.

Under arbejdsministerens samråd med udvalget onsdag den 8. marts 1961 blev der rejst spørgsmål om de offentlige arbejdsanvisningskontorers placering i henseende til henholdsvis erhvervsorienteringen i skolerne og den individuelle erhvervsvejledning, herunder pladsanvisningen.

I denne anledning skal man udtale følgende:

Ved erhvervsorienteringen — som skolen har ansvaret for i henhold til skolelovene — skal den offentlige arbejdsanvisning gennem erhvervsvejlederne efter anmodning bistå med tilrettelæggelsen af undervisningen, herunder fremskaffelse af materiale, eller med praktiske arrangementer som virksomhedsbesøg, erhvervspraktik, aftenmøder samt forevisning af film og billedbånd o. lign. Erhvervsvejlederne skal derimod normalt ikke udøve den erhvervsorienterende undervisning i skolerne.

Den bistand, der fra den offentlige arbejdsanvisnings side ydes skolen, har hidtil været — og tænkes fortsat at blive — et tilbud, jfr. lovforslagets § 3, stk. 1, hvorefter den offentlige arbejdsanvisning skal stå til rådighed med bistand bl. a. ved tilrettelægnings af erhvervsorientering inden for skolevæsenet. Det er således ikke hensigten at tillægge de offentlige arbejdsanvisningskontorer nogen myndighed over for skolen på dette område.

Den individuelle erhvervsvejledning er tænkt tilrettelagt således, at det stedlige arbejdsanvisningskontor er den ansvarlige lokale institution på dette område samt med hensyn til spørgsmål om pladsanvisning, og der er ikke efter lovforslaget tillagt skolen nogen kompetence eller noget ansvar, for så vidt angår denne del af erhvervsvejledningsarbejdet.

Erhvervsorienteringen og den individuelle erhvervsvejledning er således to velafgrænsede kompetenceområder.

I denne forbindelse må det dog stærkt understreges, at et nøje samarbejde mellem skolen og den offentlige arbejdsanvisning vil være afgørende for et heldigt resultat af de samlede bestræbelser for at yde den opvoksende ungdom en fyldestgørende erhvervsvejledning.

På den ene side må det herefter — uanset at der ikke findes noget lokalt samordningsorgan for dette arbejde — anses for naturligt, at skolen i den erhvervsorienterende undervisning i fornødent omfang gør brug af det kendskab, som den offentlige arbejdsanvisnings erhvervsvejledere har til uddannelses- og arbejdsforhold, og i øvrigt drager nytte af den mulighed, som arbejdsanvisningen i kraft af sine kontakter til arbejdsmarkedet har for at tilrettelægge virksomhedsbesøg og erhvervspraktik eventuelt for flere skoler i fællesskab.

På den anden side må den individuelle erhvervsvejledning til enhver tid kunne tage udgangspunkt i den erhvervsorientering, som de vejledningssøgende har modtaget i skolen, ligesom erhvervsvejlederne ved vejledningen og bedømmelsen af de unge, som af skolen henvises til individuel vejledning, bl. a. må støtte sig til skolens oplysninger om de pågældende.

De her anlagte synspunkter på samarbejdet mellem skolen og den offentlige arbejdsanvisning om erhvervsorienteringen er også kommet til udtryk i de af folkeskolens og gymnasiets læseplansudvalg i 1960 afgivne betænkninger.

Kaj Bundvad.

/ B. Hansson.

Bilag 2.

ARBEJDSMINISTERIET

København, den 23. februar 1961.

Ved skrivelser af 31. januar og 2. februar 1961 har udvalget udbedt sig arbejdsministeriets besvarelse af en række spørgsmål med henblik på behandlingen af det foreliggende forslag til lov om erhvervsvejledning.

I denne anledning skal man udtale følgende:

Spørgsmål 1.

Hvilke oplysninger kan der gives om de fremtidige ansættelses- og lønvilkår for erhvervsvejledere, såfremt der bliver tale om heltidsansættelser?

Efter lovforslagets § 3, stk. 2, ansættes erhvervsvejledere — såvel hel- som deltidsbeskæftigede — af arbejdsdirektoratet på grundlag af en af vedkommende kontorbestyrer efter forhandling med de stedlige skolemyndigheder afgiven indstilling. Der bliver således tale om, at ansættelse foretages af den centrale myndighed, medens erhvervsvejlederne efter den gældende lovs § 1, stk. 2, ansættes af kontorbestyreren, dog således at ansættelsen skal godkendes af arbejdsdirektoratet.

For heltidsansatte erhvervsvejledere er det tanken at etablere en lønordning på kontraktvilkår. Der er endnu ikke fastlagt nogen bestemt norm for erhvervsvejledernes aflønning. Spørgsmålet vil til sin tid blive taget op til forhandling med finansministeriet ud fra følgende synspunkter:

Erhvervsvejlederne skal bl. a. fungere som konsulenter for lærerne ved tilrettelæggelsen af den erhvervsorienterende undervisning og bør derfor i lønmæssig henseende bringes på linje med skolernes konsulenter på andre områder;

stillingerne bør aflønnes således, at de kan tiltrække dels folkeskole- eller gymnasie-lærere, der hidtil har virket inden for erhvervsvejledningen og har lyst til at fortsætte på heltidsbasis, dels personer med helt andre uddannelser, forudsætninger eller

erfaringer, f. eks. fra erhvervs- eller organisationslivet;

en del af de socialrådgivere, som var tilknyttet erhvervsvejledningsafdelingerne, har søgt de i henhold til revalideringsloven oprettede stillinger ved revalideringscentre, og da disse to former for bistandsydelse er nært beslægtede og derfor i et vist omfang vil være henvist til at rekruttere personalet fra de samme persongrupper, bør der følges lignende lønmæssige retningslinjer på erhvervsvejledningsområdet, som er fulgt inden for revalideringen.

Disse betragtninger kan føre til, at der til sin tid foreslås givet erhvervsvejlederne en lønmæssig placering, som ville svare til tjenestemandsansættelse inden for rammerne af 17.-22. lønningsklasse, for hovedstadens vedkommende dog 18.-24. lønklasse. Hertil kommer, at der — som ved kontraktansættelse i øvrigt — yderligere bør gives lønmæssig kompensation for afkaldet på de af egentlig tjenstemandsstilling flydende goder.

Spørgsmål 2.

Hvordan tænkes forholdet ordnet mellem det i bemærkningerne side 5 omtalte sekretariat for erhvervsvejledningsrådet og arbejdsdirektoratet?

Det er tanken at henlægge rådets sekretariat til det kontor i arbejdsministeriet, under hvis område bl. a. erhvervsvejledningen i forvejen henhører, men at sikre en snæver og kontinuert kontakt med arbejdsdirektoratet derved, at en medarbejder fra arbejdsdirektoratets afdeling for erhvervsvejledning knyttes til sekretariatet, jfr. i øvrigt besvarelsen nedenfor ad spørgsmål 7.

Spørgsmål 3.

Hvilke oplysninger kan der gives om anvendelsen af det beløb på ca. 700 000 kr., som de nærmest kommende års udbygning

af erhvervsvejledningen ifølge bemærkningerne til forslaget vil andrage?

Til belysning af dette spørgsmål skal i det følgende redegøres for de anslåede merudgifter inden for de nærmest kommende år ved henholdsvis udbygningen af erhvervsvejledningen ved de offentlige arbejdsanvisningskontorer og arbejdsdirektoratets afdeling for erhvervsvejledning.

A. De for finansåret 1960/61 budgetterede udgifter.

1. Lønningsudgifter:

a) Erhvervsvejledere	688 296 kr.
b) Kontorhjælp	192 264 -

2. Kontorhold	156 165 -
3. Rejser	76 950 -
4. Psykotekniske prøver	360 051 -
5. Lægeudgifter	21 980 -
6. Diverse (herunder bl. a. udgifter til større møder, erhvervspraktik m. v.)	32 645 -

Til de enkelte udgiftsposter skal anføres følgende:

1. Lønningsudgifter.

a) Erhvervsvejledere.

årlig	timetal	løn
nu	60 000	688 000 kr.
skøn	90 000	981 000 -
	+ 50 pct.	+ 42 pct.

Det øgede behov begrundes med forventning om øget tilgang af vejledningssøgende og øgede samarbejdsopgaver over for skolen, ungdomsskolen, børneforsorg etc. og ved bistand til voksne arbejders tilpasning til skiftende forhold på arbejdsmarkedet.

Der er regnet med ca. 40 heltidsansatte af ca. 21 000 kr. og ca. 20 deltidsbeskæftigede af ca. 7 800 kr. De anførte lønninger er skønsmæssigt anslåede gennemsnitslønninger, idet reglerne for erhvervsvejledernes aflønning først vil blive endeligt fastsat efter forhandling med finansministeriet, jfr. foran åd spørgsmål 1.

b) Kontormedhjælp.

Der er regnet med gennemsnitlig én heltidsansat kontormedhjælper ved hvert af de 31 arbejdsanvisningskontorer.

I.

De offentlige arbejdsanvisningskontorer.

Set i forhold til de budgetterede tilsvarende udgifter for finansåret 1960-61 anslås den samlede merudgift til ca. 550 000 kr., hvoraf $\frac{3}{4}$ eller ca. 413 000 kr. bæres af statskassen, resten af kommunerne, jfr. lovforslagets § 7.

Udgiften fordeler sig således:

B. De anslåede årlige udgifter inden for de nærmest kommende år.

880 560 kr.	981 000 kr.	
	372 000 -	1 353 000 kr.
156 165 -		175 000 -
76 950 -		100 000 -
360 051 -		372 000 -
21 980 -		30 000 -
32 645 -		50 000 -
<u>1 528 351 kr.</u>		<u>2 080 000 kr.</u>

2. Kontorhold.

Denne udgiftspost, der omfatter udgifter til inventar, husleje, rengøring, telefon, porto, tryksager, skrivemateriale, tidsskrifter og annoncering, er på grundlag af de hidtil indvundne erfaringer beregnet til 175 000 kr. årlig.

3. Erhvervsvejledernes rejseudgifter må efter erfaringerne ansættes til 100 000 kr. årlig, svarende til en stigning på ca. 30 pct. i forhold til de for finansåret 1960-61 budgetterede rejseudgifter (76 950 kr.).

4. Arbejdspsykologiske prøver.

Antallet af psykotekniske prøver har i årene 1956-57—1958-59 udgjort gennemsnitlig 4 785. På denne baggrund er antallet af prøver budgetteret til ikke at ville overstige 6 000 årlig. De hermed forbundne udgifter kan herefter — forudsat at den nuværende prøvepris bibeholdes — beregnes til højst ca. 372 000 kr. årlig.

5. Lægeassistance.

Erhvervsvejlederne har hidtil kun gjort brug af lægelig bistand i et ringe omfang. Udgifterne hertil må efter en skønsmæssig beregning forventes ikke at ville overstige 30 000 kr. årlig.

6. *Diverse.*

I denne udgiftspost indgår udgifter til mødevirksomhed, f. eks. forældremøder, filmleje o. lign., hvilke udgifter bl. a. som følge af det forventede øgede kontaktarbejde med skolen og andre organer, der udøver erhvervsorientering, må forudses at ville stige betydeligt. Det samlede beløb kan skønsvist ansættes til 50 000 kr. årlig.

II.

Arbejdsdirektoratet.

Arbejdsdirektoratets udgifter som centralledelse for erhvervsvejledningen samler sig om: 1. *Uddannelse af erhvervsvejledere* og 2. *Tilvejebringelse af erhvervsoplysende materiale.*

Ad 1. *Uddannelse.*

Størrelsen af de udgifter, som vil være forbundet med gennemførelsen af en systematisk uddannelse af erhvervsvejledningspersonalet, kan ikke med sikkerhed beregnes, før retningslinjerne for denne uddannelses omfang og indhold er nærmere fastlagt, men arbejdsdirektoratet har til belysning af størrelsesordenen for udgifterne regnet med en 6 måneders grundlæggende uddannelse. Udgifterne herved omfattende undervisningshonorarer, lokaleudgifter, materialer, rejse-, opholds- og vikarudgifter anslås til ca. 310 000 kr. fordelt over 2 finansår.

Herudover regnes med udgifter til kortere vedligeholdelseskursus samt visse uddannelsesforanstaltninger for erhvervsvejledningens øvrige personale (læger, arbejdspsykologer, arbejdsansvisere) på ca. 30 000 kr. årlig.

Der regnes altså i de første år med ca. 185 000 kr. årlig. Heraf vedrører ca. 155 000 kr. den egentlige grunduddannelse, der bortfalder eller formindskes væsentligt, når en fast stamme af heldagsansatte erhvervsvejledere er uddannet.

Ad 2. *Erhvervsoplysende materiale.*

Under hensyn til den intensivering af arbejdsdirektoratets arbejde med tilvejebringelsen af erhvervsoplysende materiale, der må forventes bl. a. med henblik på dette materiales anvendelse i det erhvervsorienteringsarbejde, som er under udfoldelse

inden for de forskellige skoleformer m. v., må udgifterne hertil påregnes at ville stige betydeligt og er skønsmæssigt anslået til ca. 200 000 kr. årlig mod et i finansåret 1960-61 budgetteret beløb på 100 000 kr.

Spørgsmål 4.

Skal formanden for erhvervsvejledningsrådet være tjenestemand?

Det er ikke hensigten at søge stillingen som formand for erhvervsvejledningsrådet normeret som tjenestemandstilling. Til hvervet agtes udepeget en i erhvervsvejledningsspørgsmål kyndig person, der jævnsides hermed kan have anden stilling som hovedbeskæftigelse.

Spørgsmål 5.

Hvordan skal han gageres eller honoreres?

Som vederlag forudsættes fastsat et honorar, om hvilket der til sin tid vil blive afgivet indstilling til bevillingsmyndighederne på sædvanlig måde.

Spørgsmål 6.

Skal han være daglig leder af sekretariatet?

Spørgsmålet, der må ses i sammenhæng med spørgsmål 4, kan besvares benægtende; den daglige ledelse af sekretariatet er tænkt henlagt til lederen af det kontor i arbejdsministeriet, til hvis område erhvervsvejledningen i forvejen er henlagt, jfr. i øvrigt besvarelserne ad spørgsmålene 2 og 7.

Spørgsmål 7.

Er sekretariatet beregnet at skulle være et særligt kontor under arbejdsministeriet?

Som det fremgår af besvarelsen af spørgsmål 2, tænkes der ikke oprettet et særligt kontor til varetagelse af sekretariatsforretningerne. Til sikring af, at der til enhver tid består den snævrere mulige kontakt mellem rådet, dets sekretariat og de centrale myndigheder, som har ansvaret for erhvervsvejledningen, tænkes der til sekretariatet knyttet personel ikke blot fra arbejdsministeriet, men også fra undervisningsministeriet og arbejdsdirektoratet; dette personel tænkes knyttet til sekretariatet som honorarlønnede deltidsmedarbejdere.

Spørgsmål 8.

Bør man i loven nævne bestemte indehavere af embeder som rådsmedlemmer,

eller kan man skrive „repræsentanter for“ vedkommende arbejdsfelter?

Når det er foreslået, at indehavere af de i lovforslagets § 2, stk. 1, nævnte embeder personligt får sæde i rådet, er betragtningen bl. a. den, at det — da en samordning af erhvervsvejledningen forudsætter foranstaltninger, der vil kunne gribe ind på flere administrative områder — er skønnet at være af væsentlig betydning, at de beslutninger, rådet træffer, i størst muligt omfang opfattes som i realiteten umiddelbart forbindende for de pågældende styrelser.

Ved den i forslaget anvendte formulering opnår man endvidere at fremhæve de nævnte embedsindehaveres medbestemmelsesret og medansvar med hensyn til erhvervsvejledningen.

Ud fra disse synspunkter må man være betænkelig ved, at der i stedet skrives „repræsentanter for“ vedkommende arbejdsområder.

Det tilføjes, at en vis aflastning af de pågældende styrelseschefer vil kunne ske i det omfang, rådets arbejde forberedes i underudvalg, hvortil andre sagkyndige tilkaldes.

Spørgsmål 9.

Hvordan har man tænkt at koordinere erhvervsvejledningen ved revalideringscentre med den almindelige erhvervsvejledning?

I henhold til lov om revalidering § 14, stk. 3, varetages erhvervsvejledning og anvisning for erhvervshæmmede i snævert samarbejde mellem revalideringscentre og den offentlige arbejdsanvisning. I socialministeriets cirkulære af 12. oktober 1960 vedrørende lov om revalidering udtales, at den erhvervsmæssige rådgivning påhviler centrene, medens det påhviler de offentlige arbejdsanvisningskontorer at have den fornødne medarbejderstab til rådighed til løsning af opgaver vedrørende arbejdsanvisning og opdyrkning af arbejdsmarkedet.

Lokalt vil revalideringscentrenes medarbejdere i saglig henseende kunne støtte sig til den viden, som de på de offentlige arbejdsanvisningskontorer ansatte erhvervsvejledere ligger inde med.

Arbejdsdirektoratet, der ud over at være erhvervsvejledningens centralledelse er revalideringscentrenes overordnede administrative instans, vil som et led i sin tilsynsvirk-

somhed med centrene bl. a. have til opgave at påse, at den af centrenes medarbejdere udøvede erhvervsvejledning principielt og metodisk følger de samme retningslinjer som den offentlige erhvervsvejledning, ligesom direktoratet skal drage omsorg for, at centrenes medarbejdere er forsynet med fornødent informationsmateriale til brug for erhvervsvejledning.

Spørgsmål 10.

Skal kontorbestyreren være erhvervsvejlederens direkte chef?

Den administrative side af erhvervsvejledernes virksomhed — både for så vidt angår deres individuelle erhvervsvejledning og deres medvirken i erhvervsorienteringen — bør af praktiske grunde fortsat høre til arbejdsanvisningskontorets normale funktioner og således foregå på kontorbestyrerens ansvar.

Derimod må erhvervsvejlederens konsultative bistand til skolerne ifølge sagens natur anses for et specialområde, hvor han i saglig henseende, f. eks. i pædagogiske og psykologiske spørgsmål, må kunne støtte sig direkte til arbejdsdirektoratets sagkyndige medarbejdere.

Spørgsmål 11.

Skal der til erhvervsvejlederen knyttes et særligt kontor?

Erhvervsvejledningen må betragtes som et led i arbejdsanvisningskontorets almindelige virksomhed, og der påtænkes derfor ikke oprettet et særligt kontor for anvisningskontorets erhvervsvejleder; det må dog naturligvis påses, at lederen råder over et lokale, hvor han kan føre samtaler med klienterne. De egentlige kontormæssige funktioner påregnes i almindelighed udført af personale, der er fælles for arbejdsanvisningskontorets forskellige led.

Spørgsmål 12.

Hvilke erfaringer har man gjort vedrørende det lokale samarbejde mellem skolen og de til arbejdsanvisningskontorerne knyttede erhvervsvejledere, og hvilke overvejelser måtte have fundet sted med henblik på sikring af et nært lokalt fremtidigt samarbejde?

Som det fremgår af den statistiske oversigt, der er trykt som bilag til lovforslaget,

Bilag til bet. o. lovf. om erhvervsvejledning.

henvender skolerne sig i stigende omfang til erhvervsvejlederne med anmodning om bistand. Den egentlige erhvervsorienterende undervisning, som skal gives i henhold til de nye skolelove, opfattes i almindelighed som lærernes egen opgave, medens erhvervsvejlederen tilkaldes for at indlede eller afrunde den erhvervsorienterende undervisning og for at bistå med tilrettelæggelsen af undervisningen, herunder fremskaffelse af materiale, eller med praktiske arrangementer som virksomhedsbesøg, erhvervspraktik, aftenmøder og forevisning af film og billedbånd.

Der er endnu en del skoler, som står fremmede over for tanken om at søge bistand til erhvervsorienteringen ved henvendelse til et arbejdsanvisningskontor, men gennem en omfattende virksomhed med instruktionskurser for lærerne, gennem den af læseplansudvalget for folkeskolen afgivne betænkning „Undervisningsvejledning for folkeskolen“ (betænkningens kapital 26 om erhvervsorientering) og gennem løbende samarbejde mellem de centrale arbejdsanvisnings- og undervisningsmyndigheder er det i stigende grad blevet klart, at opgaven ikke kan løses af skolen eller arbejds-

anvisningen hver for sig, men kun i samarbejde.

Også den individuelle erhvervsvejledning forudsætter et snævert samarbejde dels i form af skolens henvisning af klienter, dels gennem skolernes meddelelse af oplysninger om eleverne til brug for erhvervsvejlederens bedømmelse.

Det har været overvejet, om der burde lovfæstes visse regler til sikring af det lokale samarbejde, men det er arbejdsministeriets opfattelse, at der ikke foreligger tilstrækkeligt grundlag herfor på nuværende tidspunkt, men at spørgsmålet bør tages op af erhvervsvejledningsrådet, således at det — eventuelt gennem iværksættelse af forsøgsordninger — nærmere undersøges, hvorledes det lokale samarbejde bedst organiseres.

Dette synspunkt er lagt til grund for bestemmelsen i lovforslagets § 2, stk. 3, om, at det pålægges erhvervsvejledningsrådet at følge samarbejdet — såvel centralt som lokalt — mellem de myndigheder, institutioner, herunder skolen, og andre organer, som yder erhvervsvejledning, og om fornødent at fremsætte forslag til fremme af dette samarbejde.

Kaj Bundvad.

/ B. Hansson.

Folketingets udvalg ang. forslag til lov om erhvervsvejledning.

Bilag 3.

ARBEJDSMINISTERIET

København, den 25. februar 1961.

Ved skrivelse af 10. februar 1961 har udvalget i tilslutning til tidligere stillede spørgsmål udbedt sig arbejdsministeriets besvarelse af yderligere 4 spørgsmål (nr. 13-16) med henblik på behandlingen af det foreliggende forslag til lov om erhvervsvejledning.

I denne anledning skal man udtale følgende:

Spørgsmål 13.

Hvorledes vil regeringen udbygge skolens erhvervsorientering og indflydelse på erhvervsvejledningsområdet?

I relation til skolerne, for hvis vedkommende erhvervsorienteringen som bekendt er gjort obligatorisk ved bestemmelserne herom i skolelovene af 1958, har nærværende lovforslag først og fremmest til formål at sikre en koordinering af det arbejde i erhvervsvejledningsøjemed, som udføres af skolen og den offentlige arbejdsanvisning, således at dette arbejde afstemmes og udføres med den ønskelige kontinuitet.

Bl. a. ud fra dette synspunkt er der ved den foreslåede sammensætning af erhvervsvejledningsrådet, jfr. lovforslagets § 2, stk. 1, tilstræbt en så alsidig repræsentation fra skoleside (statskonsulenten for folkeskolen og seminarierne, undervisningsinspektøren for gymnasieskolerne og statskonsulenten for ungdomsundervisningen), at grundlaget for et effektivt samarbejde mellem skole- og arbejdsmarkedsmyndigheder på centralt plan skulle være til stede.

For så vidt angår de problemer, der knytter sig til samarbejdet på det lokale plan, henvises til besvarelse af spørgsmål 12.

Spørgsmål 14.

Kan det indgå i planerne om erhvervsvejledning, at antallet af heltidsansatte erhvervsvejledere indskrænkes gennem ansættelse af deltidsbeskæftigede lærere, så forbindelsen med skolen udbygges?

Spørgsmålet kan for så vidt besvares bekræftende, som det påregnes, at behovet for nogle arbejdsanvisningskontorers vedkommende endnu en tid fremover vil kunne dækkes af deltidsansatte erhvervsvejledere; der henvises til besvarelse af spørgsmål 3, hvoraf fremgår, at der regnes med i alt ca. 40 heltidsansatte og ca. 20 deltidsansatte erhvervsvejledere. Der er grund til at antage, at en væsentlig del af disse deltidsansatte erhvervsvejledere fortsat vil have lærergerningen som hovedbeskæftigelse.

For så vidt angår de anvisningskontorer, ved hvilke der, da arbejdet ikke vil kunne bestrides af én deltidsansat erhvervsvejleder, tænkes ansat en heltidserhvervsvejleder, vil de fordele, som kunne opnås ved at ansætte 2 deltidsbeskæftigede erhvervsvejledere, ikke kunne opvejes af fordelene ved at have en heltidsansat medarbejder, f. eks. med hensyn til kontakten til erhvervs- og uddannelsessteder, vejledningens placering i sammenhæng med arbejdsanvisningens øvrige funktioner, gennemførelsen af erhvervsvejledernes uddannelse m. v. Hertil kommer endvidere de ulemper, der har været forbundet med, at erhvervsvejledningsarbejdet i vidt omfang har ligget stille i ferieperioderne og på skolefridage som følge af, at lærer-erhvervsvejledere har ferie fra erhvervsvejledningen i samme omfang som fra skolen. Dette har været så meget mere uheldigt, som det fra flere arbejds-

anvisningskontorer er en erfaring, at skole-søgende klienter og deres forældre i vidt omfang netop ønsker at benytte skolefridage til erhvervsvejledningskonsultation.

Det skal i øvrigt i tilslutning hertil bemærkes, at en ordning med fortrinsvis heltidsansatte erhvervsvejledere ikke efter arbejdsministeriets opfattelse kan anses for ensbetydende med, at forbindelsen med skolen svækkes. Dels vil der formentlig også i fremtiden være en tilgang af lærere, dels bør man ikke underkende mulighederne for og værdien af et samarbejde mellem skolen og en heltidsansat erhvervsvejleder, rekrutteret fra erhvervs- eller organisationslivet,

jfr. herved bl.a. det frugtbare samarbejde, der adskillige steder er opstået mellem skole- og erhvervskredse.

Spørgsmål 15.

I hvor mange tilfælde har den individuelle erhvervsvejledning under arbejdsanvisningskontorerne ført til a) indgåelse af læreforhold og b) skiften af erhverv?

En udførlig statistik herover udbedes.

Ad a) Antallet af tilfælde, i hvilke de offentlige arbejdsanvisningskontorer har anvist lærepladser, udgør for de sidste fire år følgende:

	1956-57	1957-58	1958-59	1959-60
Antal anviste lærepladser gennem anvisningskontorerne	1 024	1 279	1 406	1 849
Antal anviste lærepladser efter forudgående erhvervsvejledning	1 024	1 139	1 370	1 822

Som det fremgår af ovenstående oversigt, har et overvejende flertal — over 90 pct. — af de pågældende unge modtaget erhvervsvejledning forud for lærepladsanvisningen. Man skal dog i denne sammenhæng bemærke, dels at det kun er et mindretal af det samlede antal lærepladser, der formidles gennem anvisningskontorerne, dels og navnlig at det ikke er erhvervsvejledningens primære opgave at medvirke ved anvisningen af lærepladser. Vejledningen vil ifølge sagens natur i mange tilfælde føre til valg af læreplads, hvortil forbindelsen etableres uden et arbejdsanvisningskontors mellemkomst.

Ad b) Det talmateriale om erhvervsvejledningen, som årligt indkaldes fra arbejdsanvisningskontorerne, muliggør ikke en optælling af, i hvor mange tilfælde vejledningen fører til skifte af erhverv. Spørgsmålets besvarelse ville forudsætte en omfattende analyse af vejledningssagerne, herunder en fortsat kontakt med klienterne til klaring af, hvorledes disses videre erhvervsskæbne forløber. Der har hidtil hverken lokalt eller centralt været tilstrækkeligt personel til ud over det daglige arbejde at løse en så tidkrævende opgave; men man er opmærksom på, at en løbende efterkontrol

af erhvervsvejledningens metoder og resultater må anses for påkrævet, og at en sådan virksomhed derfor bør iværksættes i større omfang end hidtil.

Det skal i øvrigt herved bemærkes, at erfaringerne fra lande, hvor man systematisk har forsøgt at finde frem til erhvervsvejledningens virkningsgrad, viser, at denne opgave er forbundet med store vanskeligheder. Det vil således f. eks. være svært at fastslå, i hvilket omfang de faktisk forekommende tilfælde af indgåelse af læreforhold og af erhvervsskifte er resultat af erhvervsvejledningen. Erhvervsskifte kan i nogle tilfælde være en vellykket, i andre tilfælde en uheldig løsning på et erhvervsproblem.

Endelig skal man pege på den i mange lande alment accepterede tendens i erhvervsvejledningsarbejdet, som går ud på at lade den rådsøgende selv drage sine slutninger, efter at vejledningen har søgt tilvejebragt et så realistisk grundlag for beslutningen som muligt.

Spørgsmål 16.

Er det hensigten, at heltidsansatte erhvervsvejledere under arbejdsanvisningskontorerne skal have myndighed med hensyn til skolens arbejde for erhvervsvejledning,

eller kan denne og anden myndighed vedrørende samarbejde i erhvervsvejledning delegeres et lokalt råd på bredere grundlag?

Ved erhvervsorienteringen — som skolen har ansvaret for i henhold til skolelovene — skal den offentlige arbejdsanvisning gennem erhvervsvejlederne efter anmodning yde konsultativ bistand (metoder, materiale) og praktisk bistand (virksomhedsbesøg, erhvervspraktik og mødearrangementer), hvorimod erhvervsvejlederne normalt ikke skal udøve den erhvervsorienterende undervisning i skolerne.

Den bistand, der fra den offentlige arbejdsanvisnings side ydes skolen, har hidtil været — og tænkes fortsat at blive — et tilbud, jfr. lovforslagets § 3, stk. 1, hvorefter den offentlige arbejdsanvisning skal stå til rådighed med bistand bl. a. ved tilrettelægning af erhvervsorientering inden for skolevæsenet.

Hvad angår den lokale koordinering af erhvervsvejledningsarbejdet, er arbejdsministeriet enig i, at en lokal samordning af

erhvervsvejledningsbestræbelserne må anses for at være lige så betydningsfuld som koordineringen på det centrale plan; men som det fremgår af besvarelsen af spørgsmål 12, foreligger der efter arbejdsministeriets opfattelse endnu ikke tilstrækkeligt grundlag for at fastlægge detaljerede retningslinjer for samarbejdet lokalt; den nærmere udformning af sådanne regler er derfor foreslået henlagt til erhvervsvejledningsrådet, jfr. lovforslagets § 2, stk. 3.

Det skal herved bemærkes, at der — som lovforslaget er lagt op — intet er til hinder for, at der fra lokal side tages initiativ til et samarbejde om erhvervsvejledningsproblemerne, f. eks. ved etablering af lokale udvalg på bredere grundlag. De erfaringer, der ville blive indhøstet i sådanne bredt sammensatte organer, som man fra skolens, erhvervenes eller anvisningskontorenes side måtte tage initiativ til, vil være af stor betydning for rådets arbejde i nærværende henseende.

Kaj Bundvad.

/ B. Hansson.

Folketingets udvalg angående forslag til lov om erhvervsvejledning.